

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ІНСТИТУТ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(м. ЧЕРНІВЦІ, УКРАЇНА)
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШТЕФАНА ЧЕЛ МАРЕ
(м. СУЧАВА, РУМУНІЯ)

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИКЛИК СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРІ

Колективна монографія

ЧЕРНІВЦІ-СУЧАВА 2016

Чернівці
«Місто»
2016

CHERNIVTSI INSTITUTE OF TRADE AND ECONOMICS
OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF TRADE AND ECONOMICS
(CHERNIVTSI, UKRAINE)
STEFAN CEL MARE UNIVERSITY
(SUCEAVA, ROMANIA)

ECOLOGICAL CHALLENGE TO MODERN GLOBAL WORLD IN ECONOMIC DIMENSION

Collective Monograph

CHERNIVTSI-SUCEAVA 2016

Chernivtsi
«Misto»
2016

УДК 504.03
ББК 20.18
Е 45

Рекомендовано Вченою радою Чернівецького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету (протокол №4 від 14.12.16 р.)

Рецензенти:

А.В. Озеран, доктор економічних наук, доцент;
М.А. Проданчук, доктор економічних наук, доцент.

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.
За зміст матеріалів відповідальність несуть автори.
Матеріали подаються в авторській редакції*

Е45 С.Д. Лучик, К.Л. Багрій
**Екологічний виклик сучасному глобальному світу
в економічному вимірі** : колективна монографія /
за ред. С.Д. Лучик. – Чернівці: ВІЦ «Місто», 2016. – 296 с.

Колективна монографія видається в рамках комплексного виконання науково-дослідної роботи «Організаційно-методологічні основи розвитку екологічного обліку та аудиту на підприємствах з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції» (номер державної реєстрації 0115U003119).

Монографія розкриває економічні та екологічні імперативи розвитку суспільства, країни, регіонів, підприємств. Висвітлені теоретичні і методичні засади забезпечення екологобезпечного суспільства. Досліджена організація та методика обліку в контексті соціальної відповідальності бізнесу. Значну увагу приділено розробці концептуальних підходів до екологічного аудиту і контролю, аналізу фінансових та управлінських аспектів еколого-економічного регулювання діяльності суб'єктів господарювання. Висвітлено роль екологічного менеджменту і маркетингу як інструментів забезпечення екологічної безпеки країни, регіону, підприємства.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, широкого загалу читачів, які займаються питаннями еколого-економічного розвитку суспільства.

УДК 504.03
ББК 20.18

ISBN 978-617-652-174-7

©С.Д. Лучик
©К.Л. багрій
©ЧТЕІ КНТЕУ, 2016
©ВІЦ «Місто», 2016

UDC 504.03
BBC 20.18
E45

The collective monograph is approved for publication at the meeting of Scientific Council of Chernivtsi Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics (Protocol №4 of 14.12.16 p.)

Reviewers:

A. Ozeran, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor;
M. Prodanchuk, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor.

*Authors express their own opinion, that doesn't always coincide with the position of the publisher.
Authors are responsible for the content of their publications.
Materials are submitted in author's edition*

S.D. Luchyk, K.L. Bagriy
E45 **Ecological challenge towards global world in economic dimension** : collective monograph / edited by S. Luchyk. – Chernivtsi: PIC «Misto», 2016. – pp. 296

Collective monograph is published as a part of crosscutting theme of the research, "Organizational and methodological basis of environmental accounting and auditing development at enterprises producing chemicals and chemical products" (number of state registration 0115U003119).

Economical and environmental imperatives of the development of society, country, regions, and enterprises have been considered in the collective monograph. Theoretical and applied principles providing ecologically-friendly society are highlighted. Organization and methodology of accounting in the context of business social responsibility is investigated. Special attention is paid to the development of conceptual approaches to environmental accounting and control, analysis of financial and administrative aspects of environmental and economic regulation of business entities activity. The role of environmental management and marketing as tools to ensure environmental safety of the country, region, and enterprise is examined.

Collective monograph is intended for scientists, teachers, postgraduate students, students and anyone interested in the issue of environmental and economic development of the society.

UDC 504.03
BBC 20.18

ISBN 978-617-652-174-7

©S.D. Luchyk
©K.L. Bagriy
©ChITE of KNUTE, 2016
©«Misto», 2016

ЗМІСТ

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГОБЕЗПЕЧНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	14
1.1. Теоретико-правові засади екологічної безпеки в Україні (<i>С.Д. Лучик, д.е.н., професор, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, М.В. Лучик, к.е.н., Київський кооперативний інститут бізнесу і права</i>).....	14
Література до розділу 1.1	22
1.2. Згуртованість і довіра як передумови формування екологічного суспільства (<i>М.В. Семикіна, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва, Г.К. Волчкова, к.е.н., викладач кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Центральноукраїнський національний технічний університет</i>)	23
Література до розділу 1.2	31
1.3. Theoretical approaches to ensure eco-friendly society (<i>Carmen Nastase, Prof., Ph.D, University Stefan cel Mare in Suceava, Romania, Inna Khariuk, senior lecturer Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE, Ukraine</i>)	32
Література до розділу 1.3	46
1.4. Сучасна екологічна політика та її неефективність в Україні (<i>К.Л. Багрій, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	47
Література до розділу 1.4	55

1.5. Сучасне податкове регулювання як складова екологічної політики держави (<i>А.О. Нікітішин, к.е.н., доцент, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>)	56
Література до розділу 1.5	66
1.6. Екологічна культура: сутність та тенденції розвитку (<i>Т.Р. Власова, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	67
Література до розділу 1.6	74
1.7. Диспропорційність елементів національної економічної системи в умовах глобальних викликів (<i>А.А. Вдовічен, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	75
Література до розділу 1.7	94

Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ	96
2.1. Аспекти розвитку екологічного обліку (<i>І.О. Бурак, к.е.н., Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>)	96
Література до розділу 2.1	102
2.2. Екологічний облік: «дань моді» чи практична необхідність? (<i>А.Л. Романчук, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	103
Література до розділу 2.2	111
2.3. Методологічні аспекти екологічно-орієнтованого обліку (<i>М.Є. Скрипник, к.е.н., Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>)	112

Література до розділу 2.3	119
2.4. Еколого-економічне регулювання діяльністю на основі актуарного бухгалтерського обліку (<i>Ю.А. Маначинська, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	120
Література до розділу 2.4	128
2.5. Принципи формування показників у звітності зі сталого розвитку (<i>Н.В. Скрипник, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	131
Література до розділу 2.5	140

Розділ 3. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ І КОНТРОЛЮ	141
3.1. Концептуальні підходи до екологічного аудиту (<i>В.І. Євдошак, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>)	141
Література до розділу 3.1	150
3.2. Проблеми впровадження екологічного аудиту в Україні (<i>І.В. Мустеца, к.е.н., Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>)	151
Література до розділу 3.2.	158
3.3. Теоретичні аспекти екологічного аудиту (<i>Ю.Б. Чаплінський, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ; А.А. Чаплінська, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	160
Література до розділу 3.3	167

3.4. Контроль екологічних витрат в системі управління підприємством (<i>Л.Г. Столяр, к.е.н., Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	168
Література до розділу 3.4	178

Розділ 4. ФІНАНСОВІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ..... 179

4.1. Концептуальні засади еколого-економічного аналізу в системі управління підприємством (<i>І.З. Адамова, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>)	179
Література до розділу 4.1	189
4.2. Еколого-економічний аналіз: організаційно-інформаційні аспекти (<i>С.В. Рилєєв, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	190
Література до розділу 4.2	198
4.3. Теоретичні засади забезпечення екологічних витрат промислових підприємств (<i>Ж.С. Труфіна, к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>)	199
Література до розділу 4.3	207
4.4. Оцінка екологічної безпеки сільського господарства в Україні (<i>В.Є. Лучик, д.е.н., професор, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ; С.Д. Лучик, д.е.н., професор, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ; М.В. Лучик, к.е.н., Київський кооперативний інститут бізнесу і права</i>).....	208

Література до розділу 4.4	213
4.5. Соціально-економічне значення біоенергетики у формуванні екологізації виробництва (<i>М.Ю. Мироненко, д.з держ. управ., доцент, Вінницький торгівельно-економічний інститут КНТЕУ; О.Л. Польова, д.е.н., доцент, Вінницький національний аграрний університет</i>) ..	214
Література до розділу 4.5	224

**Розділ 5. ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
І МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

5.1. Домінанти соціо-еколого-економічного розвитку прикордонних регіонів (<i>В.О. Григоренко, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ; Ю.Г. Королюк, д.з держ. управ., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	225
Література до розділу 5.1	240
5.2. Роль соціальної відповідальності в забезпеченні екологічної рівноваги Запорізького регіону (<i>А.В. Карпенко, к.е.н., доцент, Запорізький національний технічний університет; Г.М. Янчук, Запорізький національний технічний університет</i>).....	241
Література до розділу 5.2	250
5.3. Маркетингова стратегія екологічного розвитку компаній в регіоні (<i>І.Р. Лошенко, к.т.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>).....	251
Література до розділу 5.3	259

5.4. Екологічний маркетинг як інструмент забезпечення екологічної безпеки: економіко-правові аспекти <i>(Н.Ю. Коваленко, к.ю.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ; Г.В. Любківська, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)</i>	260
Література до розділу 5.4	269
5.5. Транспортна інфраструктура як важливий фактор розвитку екотуризму <i>(В.Р. Бурачек, к.ф.-м.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)</i>	271
Література до розділу 2.1	278

АНОТАЦІЇ	279
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	290

11. Martin, Paul. 2001. Speech by the Honourable Paul Martin, Minister of Finance, at a Breakfast Organized by the National Round Table on the Environment and the Economy, May 25 2001. <http://www.fin.gc.ca/news01/01-053e.html>

12. Sonnenfeld, D.A. and Mol, A.P.J. (2006) 'Environmental Reform in Asia: Comparisons, Challenges, Next Steps', *Journal of Environment and Development* 15: 112–37.

13. Tietenberg, Tom (2001) *Environmental Economics and Policy*. Third Edition. Addison-Wesley, New York

14. Watkiss P., D. Forster, A. Hunt, A. Smith, T. Taylor (2004), "A comparison of EU Air Quality Pollution Policies and Legislation with Other Countries", AEA Technology Environment and Metroeconomica for the European Commission (DG Enterprise)

15. Weale A, Pridham G, Cini M, Konstadakopulos D, Porter M, Flynn B (2000) *Environmental Governance in Europe. An Ever Closer Ecological Union?* Oxford University Press, Oxford.

1.4. Сучасна екологічна політика та її неефективність в Україні

1.4. Inefficiency modern environmental policy in Ukraine

Екологічна практика в сучасному світі займає домінуючі позиції. Однак в соціальній практиці дуже нечітко вираховується усвідомлення важливості даної теми, хоча йдеться про майбутнє усього людського роду. Розвиток екологічного стану на планеті спонукає людей до пошуку шляхів подолання екологічної кризи.

Політика та екологія, до недавнього часу, були дещо індиферентними поняттями стосовно одна одної. У сучасній політиці з'явився новий напрямок діяльності – екологічна політика.

Екологічна політика – це комплекс заходів, спрямованих на охорону навколишнього середовища, збереження відновлення природних ресурсів, запровадження безвідходних і маловідходних, екологічно чистих технологій розвитку природоохоронної освіти і виховання, правової охорони екологічних систем з метою забезпечення оптимальних умов природокористування [1].

Екологічна політика визначається як організаційна та регулятивно-контрольна діяльність суспільства і держави, спрямована на охорону та оздоровлення природного середовища, ефективне поєднання функцій природокористування і природоохорони, забезпечення нормального життєдіяння та екологічної безпеки громадян.

Останнім часом, як це не дивно, активізація екологічної політики економічно розвинених країн на національному рівні здійснюється на шкоду глобальної екологічної політики, що призвело до погіршення стану навколишнього середовища планети та здоров'я людини, адже характеризується: погіршенням стану навколишнього середовища і здоров'я людини в глобальних масштабах зростанням екологічної експансії розвинених країн в треті країни світу, що розвиваються, до яких відносяться і Україну (надмірна експлуатація їх природно-ресурсного потенціалу вивезення токсичних відходів в ці країни та ін.).

Як результат, на рубежі XX-XXI століть екологічні зусилля ООН, відображені в документах трьох конференцій на навколишнього середовища і розвитку (Стокгольм – 1972 Ріо-де-Жанейро – 1992 року, Йоханесбург – 2002), так і не втілилися в глобальну екологічну політику [2]. На конференціях йшлося про глобальну екологічну кризу, про небезпеку виснаження природних ресурсів в глобальних

масштабах, про різке зниження відновлювального потенціалу біосфери в результаті інтенсивної антропогенної діяльності та критичному забрудненні навколишнього середовища, тобто, про загрози глобальним екологічним інтересам і природним (екологічним) цінностям людства. Політичні рішення, однак, приймалися не по питаннях забезпечення глобальної екологічної безпеки, а з питань сталого розвитку. Таким чином, ООН (політичний інститут забезпечення колективної безпеки) на найвищому міждержавному рівні визначила два функціонально різних поняття («безпека» та «розвиток») фактично як синоніми. Спроби захисту екологічних інтересів людства в руслі сталого розвитку світової спільноти не увінчалися успіхом і провалилися, так як розвиток неможливий без забезпечення екологічної безпеки.

Зниження ролі глобальної екологічної політики негативно відбилось на стані екологічної політики країн, що розвиваються, в тому числі і України.

Аналіз української екологічної політики наприкінці XX – початку XXI століття показав, що її неефективність обумовлена зовнішніми і внутрішніми причинами. Зовнішні причини пов'язані з затухаючою інерцією спадаючої кривої глобальної екологічної політики, що відбивається в тенденції до згорання державних екологічних пріоритетів. Внутрішні причини неефективності екологічної політики України пов'язані з офіційним курсом на згорання державної екологічної політики, що призвело до зниження рівня екологічної безпеки України, до негативних наслідків для подальшого розвитку країни.

Відсутність політичної волі до розробки стратегії екологічно збалансованого розвитку країни визначило відповідну сучасну державну екологічну політику.

Так, 19 вересня КМУ подав до ВРУ проект Державного бюджету на 2017 рік. Особливістю цього річного бюджетотворчого процесу є не лише вчасне подання його проекту, але і спроба проведення середньострокового планування на 3 роки.

Запропонований Урядом бюджет демонструє перекіс зростання видатків у сфері охорони довкілля за рахунок адміністративно-управлінських та недофінансування низки важливих завдань у цій сфері.

Отже, у сфері охорони довкілля проектом Державного бюджету серед іншого пропонується наступне:

- доходи від екологічного податку зростуть на 1,4 млрд. грн, або на 22% в порівнянні з 2016 роком, в першу чергу за рахунок індексації ставок. Водночас, проектом пропонується зупинити на 2017 рік дію ст. 4 ЗУ «Про поводження з радіоактивними відходами», згідно якої екологічний податок, що справляється за утворення та тимчасове зберігання радіоактивних відходів, визначався джерелом Державного фонду поводження з радіоактивними відходами. Як бачимо, дана пропозиція нівелює цільове призначення відповідного податку;

- видатки Мінприроди і підзвітних йому відомств зростуть на 5,3 млрд. грн, або на 15% в порівнянні з поточним роком. Детальніший аналіз демонструє серед іншого збільшення адміністративно-управлінських видатків, зокрема на 72% зростуть видатки за бюджетними програмами «Керівництво управління» у сферах підзвітних Мінприроди відомств. Щодо власне природоохоронних напрямків, то ріст фінансування очікується в межах програм «Збереження природно-заповідного фонду» і «Підтримка екологічно безпечного стану у зонах відчуження і безумовного (обов'язкового)

відселення» відповідно на 39% і 67%, тоді як фінансування наступних програм «Здійснення природоохоронних заходів» та «Державна підтримка заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів» скоротиться відповідно на 16% і 80%;

• видатки зведеного бюджету України на охорону довкілля у 2017 році становитимуть 8,2 млрд. грн, що на 22% більше ніж в поточному. Однак, лівова частина зростання видатків припадає на «Охорону та раціональне використання природних ресурсів» (+72%), водночас зменшення очікується щодо напрямків «Утилізація відходів» (-6%) і «Інша діяльність у сфері охорони довкілля» (-14%).

Попередні розрахунки видатків бюджету в 2018 та 2019 роках продовжують демонструвати залишковий принцип фінансування охорони довкілля. Незважаючи на незначне зростання абсолютних видатків зведених бюджетів на цю сферу (+4% у 2018 і +6% у 2019), у відсотковому відношенні до усіх видатків очікується їх скорочення від 8,5% у 2017 до 7,8% у 2019 роках [3].

Згортання в масштабах країни державної екологічної політики в умовах лібералізації економіки призвело до того, що Україна, форсуючи експорт власного екологічного потенціалу в рахунок зовнішнього боргу або в рахунок внутрішнім споживчим інтересам, по суті, ігнорує свої національні інтереси, не забезпечує їх захист і тим самим сприяє реалізації інтересів економічно розвинених країн світу за рахунок власного національного багатства, надаючи шкоди національній (включаючи екологічну) безпеці України.

Причина слабкої затребуваності інституту державної екологічної політики в Україні, незважаючи на погіршення екологічної ситуації в країні, криється в тому, що така політика ніколи не була пов'язана з національними інтересами країни, зокрема, з національними екологічними інтересами.

Незахищеність національних екологічних інтересів України, відсутність екологічних пріоритетів господарській діяльності, неухильно веде країну до стану країн, що розвиваються у напрямку сировинної спрямованості. Слабкість державного управління в екологічній сфері життєдіяльності породжує широкий спектр екологічних правопорушень. Екологічна злочинність в Україні є прямим наслідком неефективної екологічної політики.

Ступінь захисту національних екологічних інтересів України залежить від рівня екологічної безпеки забезпечення якої є метою екологічної політики, спрямовано на реалізацію та захист національних екологічних інтересів від загроз.

Неефективна державна екологічна політика активізує весь спектр загроз національним екологічним інтересам України, сфокусований на життя і здоров'я людини безпосередньо, так і через погіршення параметрів навколишнього середовища.

Одним з таких параметрів є рівень накопичених відходів, якими забруднена велика частина території України. Чистіше лише в Херсонській, Одеській, Житомирській, Хмельницькій, Чернівецькій областях та на Закарпатті. Найчистішою областю офіційно визнана Тернопільська область (рис. 1.4.1).

Рис. 1.4.1. Рівень відходів, накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах в межах України станом на 01.01.2016 р. [4]

За даними Міністерства екології та природних ресурсів площа сміттєзвалищ у 2016 році становила 7% території України [5], що становить площу всієї Данії, у порівнянні, площа об'єктів заповідного фонду становить 4,5%. За даними Всеукраїнської екологічної ліги на сьогодні в Україні накопичилося близько 36 мільярдів тонн сміття, з яких 10 мільярдів – токсичні та вкрай небезпечні відходи, при цьому немає жодного заводу із сортування та комплексної переробки побутових відходів і лише 4 сміттєспалювальних заводи, з яких єдиним працюючим залишився столичний завод «Енергія».

Слабкість державного управління в екологічній сфері життєдіяльності породжує широкий спектр екологічних

правопорушень. Екологічна злочинність в Україні є прямим наслідком неефективної екологічної політики. Діяльність Держекоінспекції України щодо забезпечення екологічної безпеки країни неефективна та привела до серйозної ситуації, викликаній зростанням екологічних правопорушень в країні і низьким рівнем екологічної культури суспільства. Дефіцит екологічних знань і нехтування національними екологічними інтересами взамін особистим, лежить в основі більшої частини порушень природоохоронного законодавства і є причиною бездіяльності влади та неадекватної реакції більшості підприємців.

Як наслідок, 13.10.2016 року Міністр екології та природних ресурсів України Остап Семерак представив Концепцію реформування системи природоохоронного контролю, якою передбачено ліквідацію Держекоінспекції та створення нового природоохоронного органу.

Міністр підкреслив, що ні для кого не секрет, що екологічна ситуація в Україні є катастрофічною – немає жодної річки, стан якої б відповідав європейським нормам, забруднене повітря, знищені ліси, захаращені сміттями території, нерегульовані та безконтрольні викиди і скиди. Це потрібно змінювати. Реформа Держекоінспекції та Держгеонадр – неминучі [6].

Активізація екологічної політики України, розробка політичних механізмів захисту національних екологічних інтересів, особливо стратегія забезпечення екологічної безпеки, має сьогодні надзвичайно високу актуальність. Необхідна міжвідомча координація дій по забезпеченню на території України хімічної, радіаційної, біологічної та промислової безпеки в рамках глобальної системи екологічної безпеки.

Українське екологічне законодавство необхідно удосконалювати, адже якщо порівняти чинний в Україні Закон «Про охорону навколишнього природного середовища» [7] і засади діяльності ЮНЕП [8], то можна помітити, що деякі з принципів останньої не відображені в законі. Зокрема, не висвітлено норм щодо відтворення екосистем, довготривалого використання довкілля підтримки пріоритетних наукових напрямів і технологій, не визначено показників якості довкілля тощо.

Тому розбудова сучасної екологічної політики в Україні значною мірою залежить від того, наскільки ефективною та досконалою буде система реформ та законів, що забезпечують охорону довкілля та природних ресурсів в інтересах нинішнього та наступних поколінь.

Література до розділу 1.4

1. Поняття і суть екологічної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://studies.in.ua/ekolog_pravo/3419-ponyattya-shit-ekologichnoyi-politiki.html
2. Глазачев С. Н. Глобальная экологическая политика ООН: становление, проблемы, перспективы / С. Н. Глазачев, Л. В. Егорова // Актуальные вопросы современного профессионального образования : материалы Междунар. науч. конф. – Тюмень, 2010. – С. 11-14.
3. Державний бюджет 2017 і охорона довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ecoclubua.com/2016/10/dержavnyj-byudz-het-2017-i-ohorona-dovkillya/>
4. Чем богаты: на каждого кременчужанина приходится 15 (000) тонн мусора [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://kremenvlast.com.ua/text/chem_bogati-na-kazhdogo-kremenchuzhanina-prihoditsja_15 mln_tonn_musora_i-ntografika29575.html
5. Еколог: Площа сміттєзвалищ в Україні становить 7% від усієї території держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://expres.ua/news/2016/09/12/202429-ekolog-ploshcha-smittyezvalyshch-ukrayini-stanovyit-7-usiyeyi-teryto-riyi>

6. Остап Семерак презентував Концепцію реформування системи природоохоронного контролю [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.menr.gov.ua/press-center/news/12/news1/5360-ostap-semerak-prezentuvav-kontseptsiiu-reformuvannia-systemy-pryrodookhoronnoho-kontroliu>

7. Про охорону навколишнього природного середовища Закон України від 25 черв. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

8. Программа Организации Объединенных Наций в окружающей среде (ЮНЕП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unep.org/russian/>

1.5. Сучасне податкове регулювання як складової екологічної політики держави

1.5. Current tax regulations as a part of state environmental policy

Сьогодні спостерігається зростаюча увага до використання екологічного оподаткування в країнах світу метою вирішення екологічних проблем.

Екологічні податки стають важливою частиною загального комплексу заходів економічної політики, з'являється все більше фактів їх ефективного використання при вирішенні таких сучасних та попередження майбутніх екологічних проблем суспільства як: глобальне потепління, зміни клімату, руйнування озонового шару, виснаження ресурсів та утилізація відходів.

Дієвість та ефективність податкового регулювання в рамках реалізації державної екологічної політики варіюється

Наукове видання

Лучик Світлана Дмитрівна, Багрій Конон Леонідович

**ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИКЛИК СУЧАСНОМУ
ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРІ**

Колективна монографія

За редакцією С.Д. Лучик

Друкується в авторській редакції

Відповідальний за випуск	В.М. Кіндій
Технічний редактор	В.Й. Петрушко
Верстка	С.О. Галамашевич

Підписано до друку 14 грудня 2016.
Формат 60x84/16. Гарнітура Verdana.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Умов. друк. арк. 17,32. Обл.-вид. арк. 14,5.
Тираж 300 прим.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
та розповсюджувачів книжкової продукції
серія ДК №617 від 02.10.2001 року

Видавничо-інформаційний центр «Місто»
Україна, 58022 м. Чернівці, вул. Головна, 173А;
тел./факс (0372) 58-53-12, тел.: 58-53-11

Друк ФОП Глібка С. Й. Тел. 0372 58-54-54, Зам. 20.

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м. Чернівці, Центральна площа, 7